

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Trollheimen – Røros 5. mars 2024

Statsforvalteren i Trøndelag
Trööndelagen Staatehaaltoje

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

24.03.2024

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

- Bevaring av verdifull natur – supplerende vern
- Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark
- Det skal være lokal aksept for utvidelse av nasjonalparker og landskapsvernområder og endring av verneform til nasjonalpark.
- Hvis det ikke er lokal aksept for å utrede mulighetene for vern vil vi i vår tilrådning til Miljødirektoratet fraråde å starte opp verneplanprosess for det aktuelle området.

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

Tidligere prosess

- Supplerende vern fase 1
 - Oppdrag til Statsforvalteren (Fylkesmannen) fra Miljødirektoratet i brev datert 30. oktober 2018
 - Identifisere konkrete områder som kan være aktuelle ut fra gitte kriterier
 - Omfatter alle verneformer, nye verneområder, utvidelse av eksisterende, omgjøring av verneform og mindre justeringer av vernegrensene
 - Frist til å levere bruttoliste var satt til 1. februar 2019
 - Områdene som foreslås skal bidra til å sikre truet natur
 - Skal i utgangspunktet ikke omfatte skog og marine områder

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

- I brev av 9. september 2021 ba KLD direktoratet om å gå videre i arbeidet med områdene omfattet av direktoratets tilrådning i brev datert 7. april 2021.
- I brev av 9. november 2021 ga Miljødirektoratet et oppdrag til statsforvalterne om å avklare med aktuelle kommuner om det er aktuelt å utrede mulighetene for vern, og starte en verneplanprosess dersom det er kommunal aksept for dette.
- Statsforvalterne i Vestland, Innlandet og Møre og Romsdal startet på oppdraget i 2022, og i 2023 var det Trøndelag sin tur til å starte arbeidet med oppdraget.

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

- Tildelingsbrev 2024
 - 3.1.4.3.6 Avklare med berørte kommuner om det er lokal aksept for verneforslag og starte/videreføre verneplanprosesser for aktuelle områder for bevaring av verdifull natur i form av nasjonalparker
 - Frist 31. desember 2024
- Oppdraget tar utgangspunkt i de områdene som er med i Miljødirektoratets oversendelse til KLD 7. april 2021
 - Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder
 - Knutshø og Drivdalen landskapsvernområder

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

- Avklare med berørte kommuner om det synes å være aksept for å forberede og gjennomføre videre prosess for vern av kandidatområdene i kategorien nasjonalpark. Dette inkluderer også foreslåtte omgjøringer fra landskapsvernområde til nasjonalpark.
 - Dette oppdraget omfatter ikke skog eller marine områder, som går i egne prosesser.
- Forberede og gjennomføre dialog med grunneierorganisasjoner, naturvern- og friluftslivsorganisasjoner regionalt/lokalt og samiske interesser hvor det er relevant om muligheter og utfordringer knyttet til vern av kandidatområder i kategorien nasjonalpark. Dialogen med organisasjonene bør gjennomføres så tidlig som mulig, og bør være gjennomført før kommunene tar stilling til igangsetting av verneplanprosess.

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

- Vurdere kunnskapsgrunnlag for en verneprosess og behov for kunnskapsinnhenting og kartlegging der det er lokal aksept.
- Starte formelle verneplanprosesser i medhold av naturmangfoldloven for de områdene der det er lokal aksept (2024 og 2025).
- Dersom det i dialogen med kommunene kommer opp lokale ønsker og aksept for vurdering av andre områder i kategorien nasjonalpark, skal dette avklares med Miljødirektoratet før eventuell oppstart

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

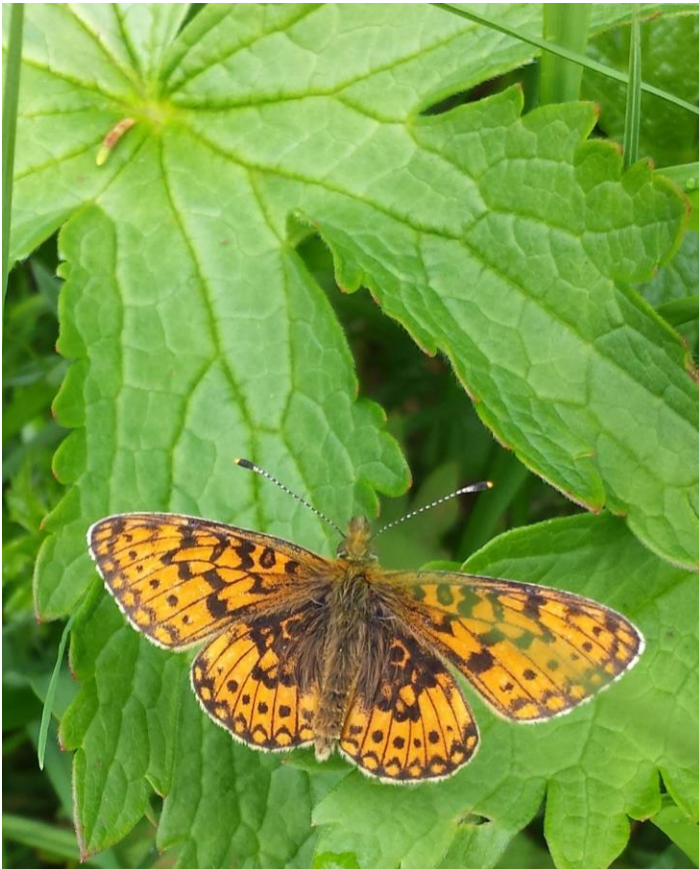

Foto: Inge Hafstad

Hvorfor Statsforvalteren og ikke verneområdestyret?

- Rundskriv T-2/15 sier under kap. 1 om saksbehandlingsregler etter naturmangfoldloven at Statsforvalter, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet er ansvarlige myndigheter for arbeidet med forberedelse av verneforslag etter naturmangfoldloven. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med berørte kommuner.
- Statsforvalteren skal legge fram forslag til vern på bakgrunn av gjennomført høring; Miljødirektoratet skal gi sin faglige tilrådning til Klima- og miljødepartementet. Klima- og miljødepartementet forbereder saken for behandling i regjeringen og deretter for vedtak av Kongen i statsråd.
- Verneområdestyret holdes orientert underveis og får sin formelle rolle i forvaltningen når / om området vernes.

Bevaring av verdifull natur – prosess i 2024

Foto: Steinar Johansen

- Vi startet ikke opp prosessen med å utrede om det er lokal aksept blant berørte kommuner for forslagene som berører Trollheimen LVO og Innerdalen LVO i 2023, men starter opp nå i 2024
- Årsaken til dette var utfordringer med kapasitet, samt at det ble kjørt forholdsvis tunge prosesser knyttet til tiltaksplan for villrein som berørte bl.a. Oppdal og Sunndal kommuner
- Oppdal kommune vil også bli berørt i forhold til forslag om utvidelse av Knutshø LVO og Drivdalen LVO
 - Avklaringene her blir også startet opp nå i 2024
- Verneområdestyret ble orientert om dette i møte den 27. februar 2023

Bevaring av verdifull natur – prosess nå i 2024

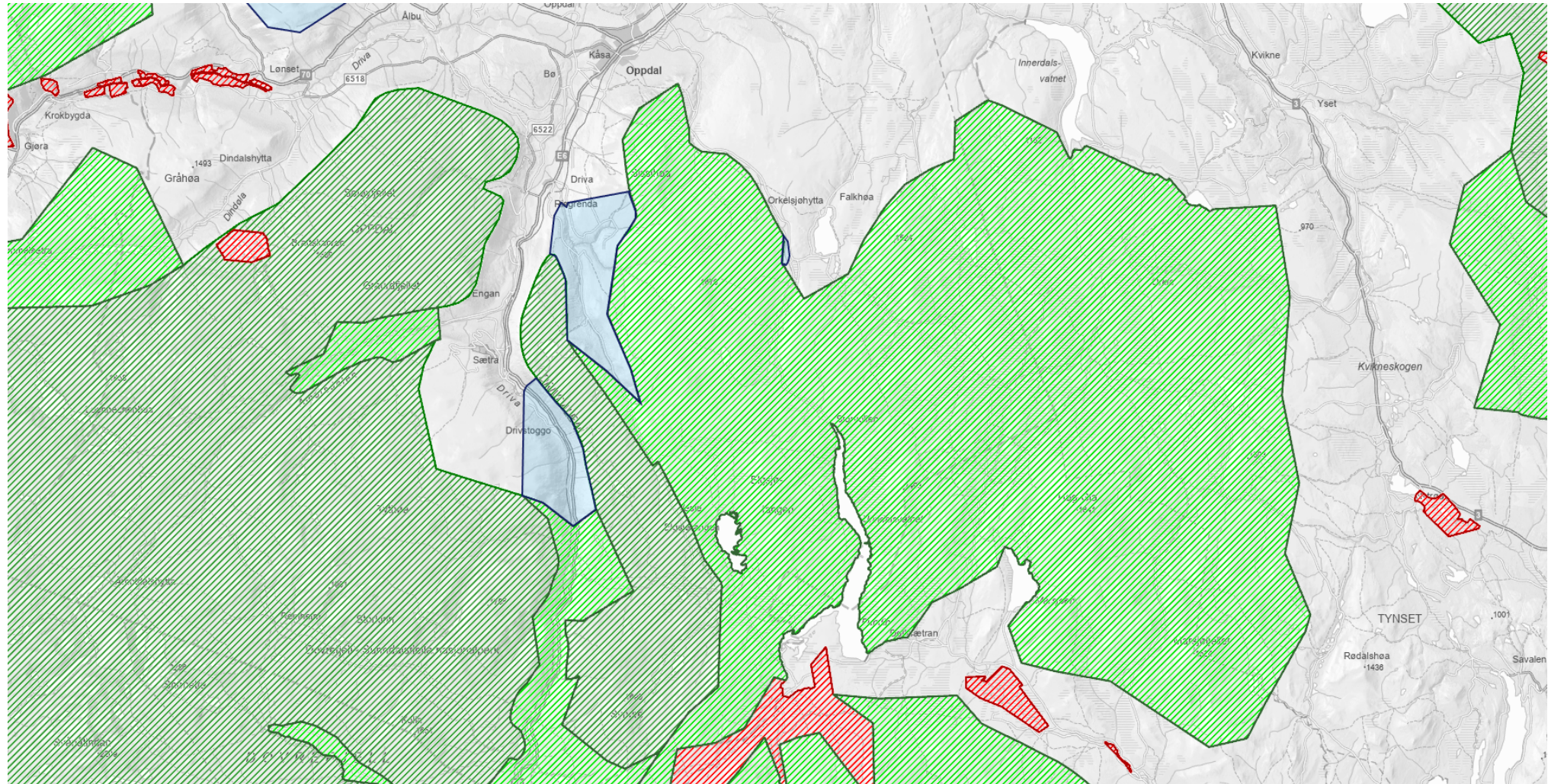

Utvidelse av landskapsvernområder

- Utvidelse av landskapsvernområder
 - Knutshø LVO
 - Vinstradalen (23390 daa) – alternativt som eget landskapsvernområde
 - Unndalssætrin (343 daa)
 - Drivdalen LVO
 - Drivstua (16416 daa)

Utvidelse av landskapsvernområder

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

- Rundskriv T-2/15, *Saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven*, fra Klima og miljødepartementet skal følges. Det samme gjelder konsultasjonsplikten overfor Sametinget og andre representanter for berørte samiske interesser i områder hvor det er relevant.

Rundskrivet sier blant annet:

- Forvaltningsloven gir alminnelige regler for saksbehandlingen ved vedtak om områdevern. Vedtak om områdevern regnes som forskrifter etter forvaltningsloven. Reglene om høring i Fvl. § 37 og de andre saksbehandlingsreglene i Fvl. kap. VII gjelder derfor for saksforberedelsen.

Bevaring av verdifull natur – prosess nå i 2024

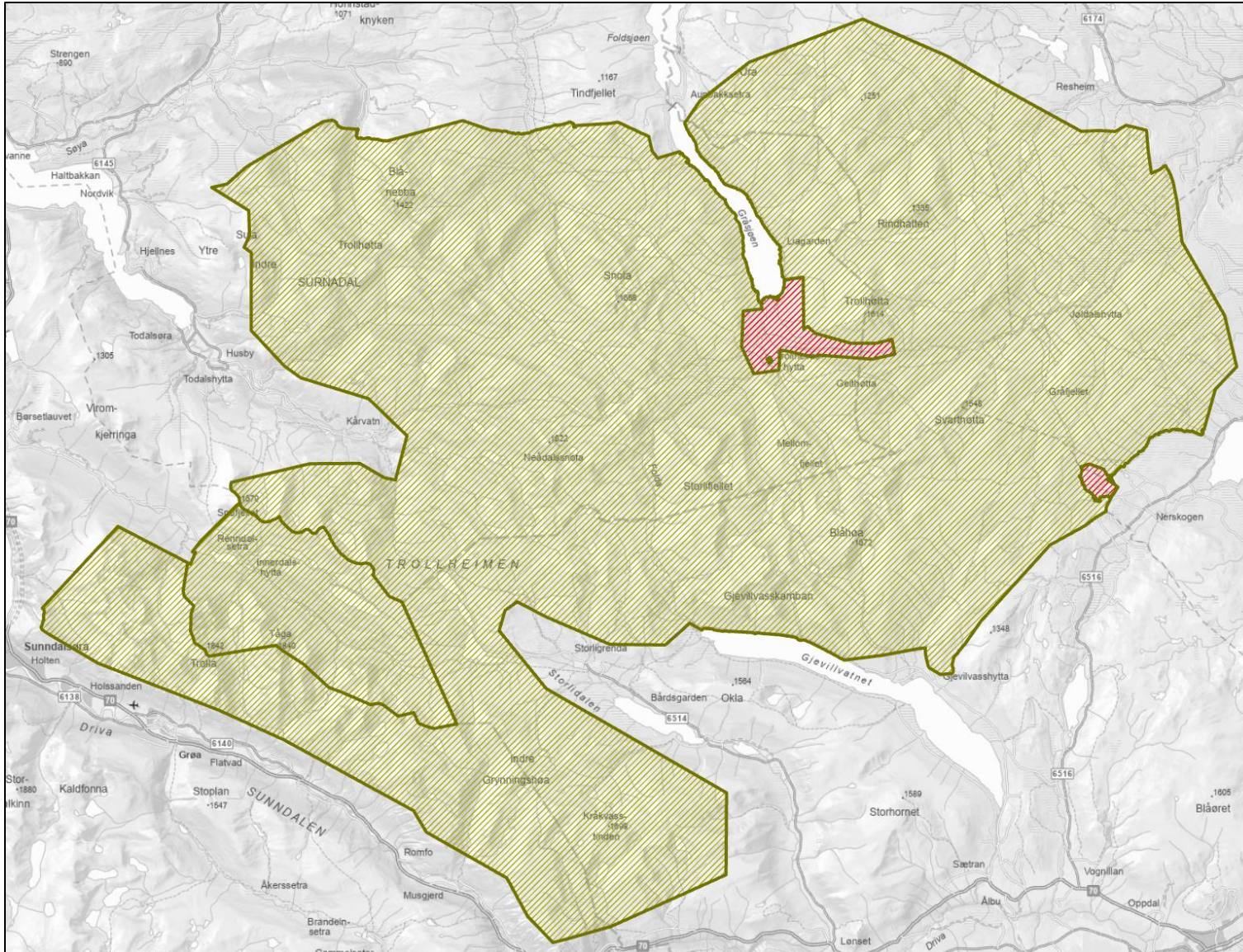

Trollheimen og Innerdalen – mange alternativer

- Sammenslåing av hele eller deler av Trollheimen LVO og Innerdalen LVO til nasjonalpark
 - Endring av verneform uten utvidelse
 - Endring av verneform for deler av verneområdene
- Innlemmelse av naturreservatene Svartåmoen og Minilldalsmyrene?

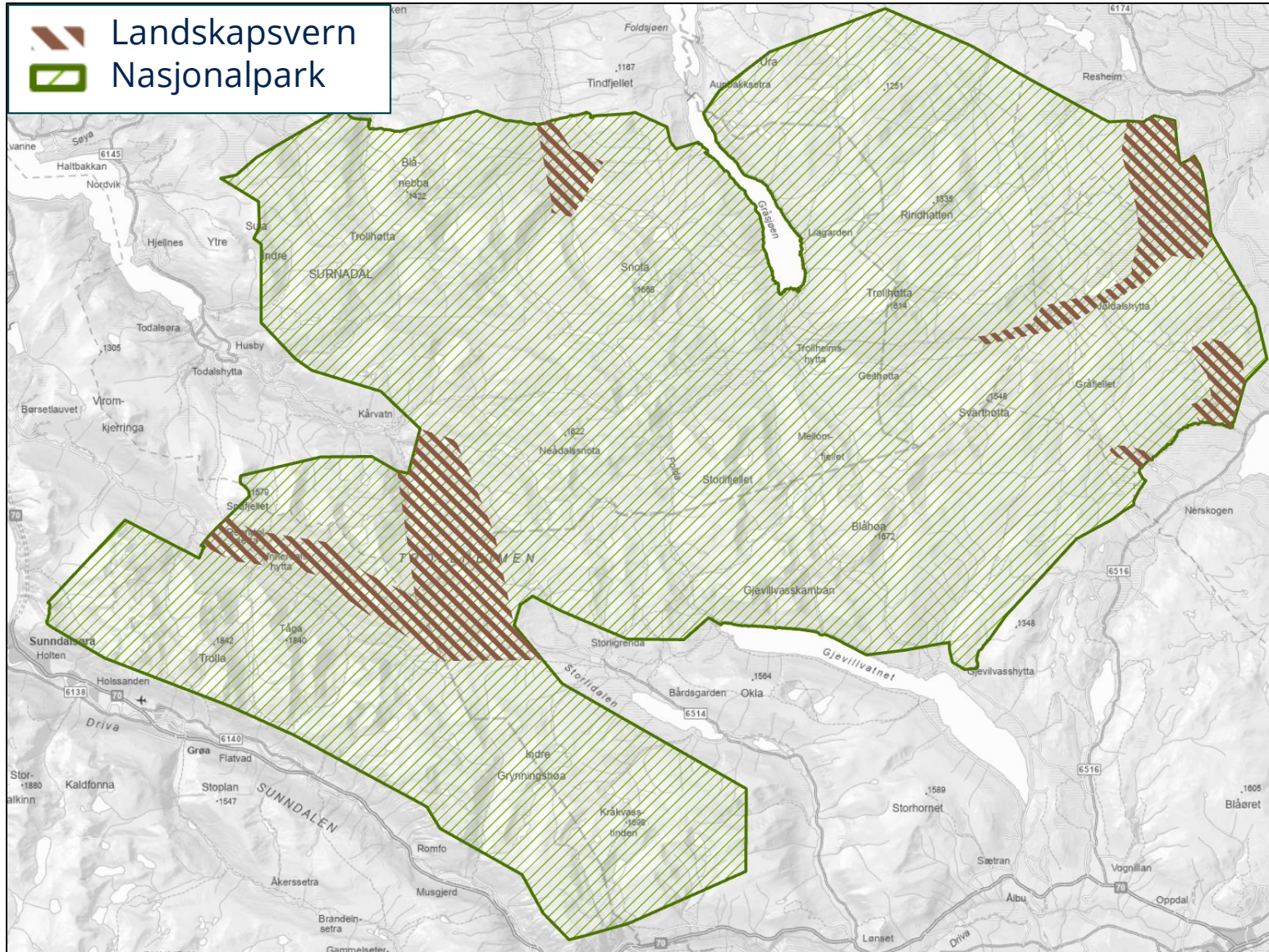

Trollheimen/Innerdalen i dag

Endre verneform til nasjonalpark

Fortsatt landskapsvern:

- Vannkraftanlegg inkludert nedstrøms areal
- Veier og bebyggelse

Bevaring av verdifull natur – prosess nå i 2024

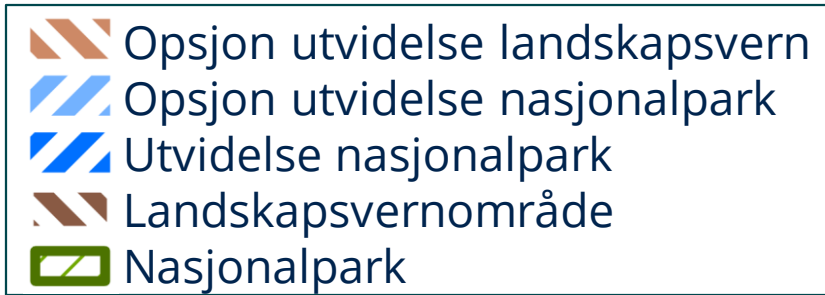
Foto: Steinar Johansen

Trollheimen og Innerdalen - mange alternativer

- Sammenslåing av hele eller deler av Trollheimen LVO og Innerdalen LVO til nasjonalpark
 - Utvidelse i Oppdal eller ikke for et eller flere delområder
 - Nord for Gjevilvatnet (1560 daa)
 - Okla-Storhornet (80200 daa)
 - Gjevilvassdalen med Håmmårbekken-Kvalsjordsætra (6330 daa)
 - Utvidelse i Rindal eller ikke
 - Storbekkdalen (2630 daa)
- Områdene i Surnadal?
- Alternativt utvidelse uten endring av verneform

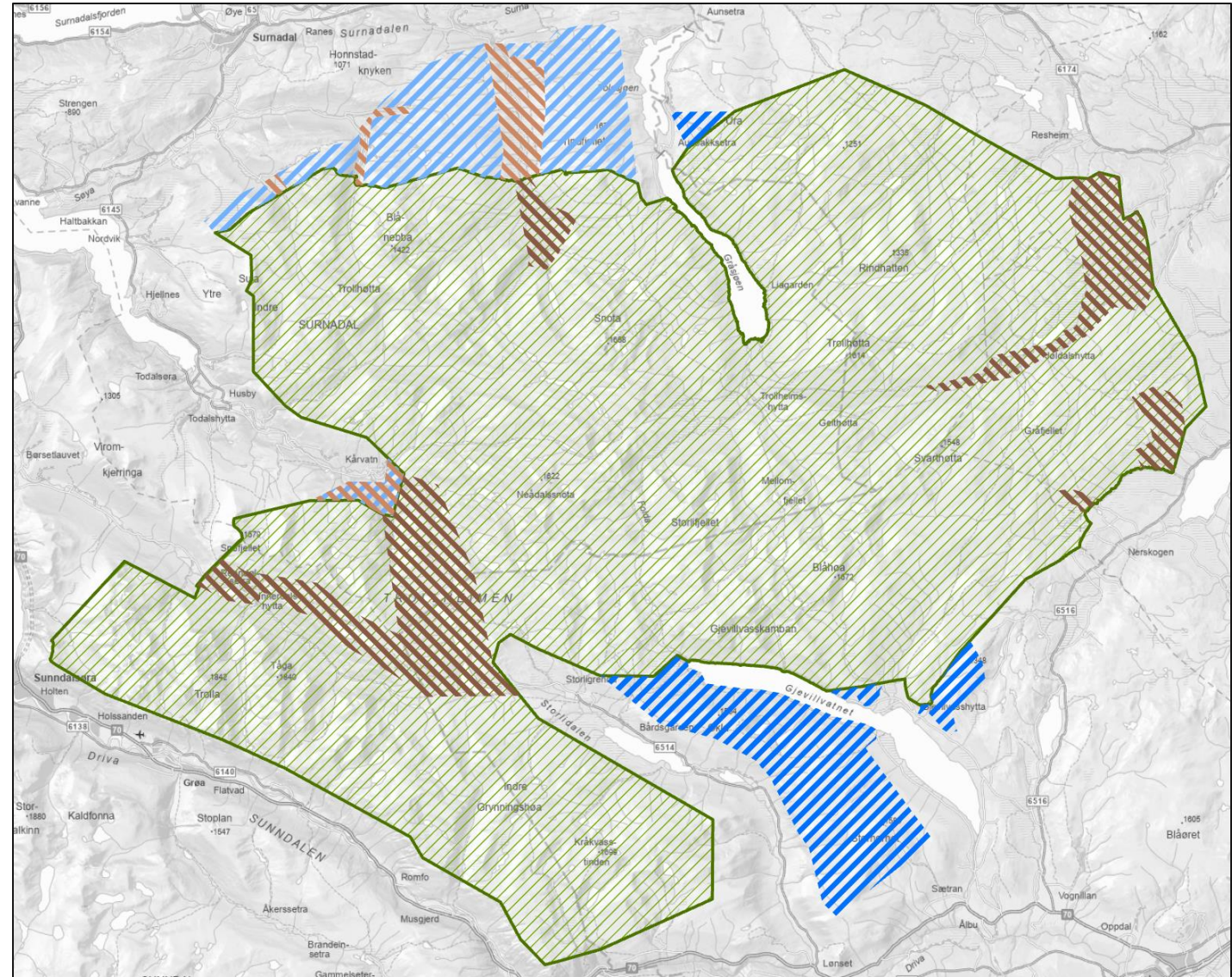

Utvidelse Trollheimen/Innerdalen

Forklaring opsjon utvidelse

- Inngår ikke i oppdraget frå KLD
- Dersom Surnadal kommune ønsker utvidelse kan vi ta det med i prosessen

Bevaring av verdifull natur – prosess nå i 2024

Foto: Steinar Johansen

Endre verneform til nasjonalpark med eller uten utvidelse

- Kommunene og grunneierne skal i første omgang ta stilling til om det skal åpnes opp for en prosess med sikte på endring av verneform og/eller utvidelse
 - Ja eller nei til å innhente kunnskap slik at eventuelle konsekvenser med endring av verneform og/eller utvidelse kan utredes
 - Kan fortsatt si nei til endring av verneform og/eller utvidelse etter at saken er utredet og har vært på offentlig høring
- Hvis det ikke er lokal aksept for endring av verneform vil områdene forbli landskapsvernområder og naturreservater

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Morten Gåsvand

Områder med skog

- Endring av verneform der det er skog skal foregå etter frivillig vern prinsippet.
- Det vil da forhandles frem en avtale mellom skogeier og staten som inneholder avgrensning av området
 - Hva kan inngå i en nasjonalpark, og hva skal fortsatt være landskapsvernområde
 - Verneforskrift som regulerer bruken av området
 - Erstatning.
- Sakkyndige fra skogeierorganisasjonene vil bistå skogeier og stå for kontakten med vernemyndighetene.
- Dersom skogeier ikke er fornøyd med utfallet kan han/hun når som helst trekke seg underveis i verneprosessen.
- Men, hvis det ikke oppnås enighet vil områdene forbli landskapsvernområde

Skogareal

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

- Det vil bli gjennomført egne dialogmøter med grunneierne der kommunene er velkommen til å delta:
 - 18. april – Gjøra
 - 22. april – Rindal
- Det vil bli gjennomført åpent dialogmøte med nærings-, naturvern- og friluftslivsorganisasjoner regionalt/lokalt der samiske interesser, grunneiere og kommunene er velkommen:
 - 29. april - Oppdal

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

Oppdrag nasjonalpark - reindrift

- Trollheimen Sijte
- Konsultasjoner med reinbeitedistrikt, reinsamelag og Sametinget etter at kommunene har uttalt seg og før vi sender vår tilrådning til Miljødirektoratet
- Det vil bli gjennomført dialogmøter med berørt reinbeitedistrikt/reinsamelag der Sametinget blir invitert
 - Dato ikke fastsatt

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

Hvilke konsekvenser vil dette få?

- Vi vil vurdere kunnskapsgrunnlag for en verneprosess og behovet for kunnskapsinnhenting og kartlegging for de områdene der det er lokal aksept. Dette inkluderer blant annet:
 - Kartlegging av rettighetshavere
 - Konsekvensene for rettighetshavere (herunder konsekvenser for beitenæringen)
 - Om det er behov for kartlegging av brukerinteresser
 - Konsekvensene for brukerinteressene
 - Om det er behov for kartlegging av naturverdiene
 - Annet som en følge av innspill fra kommunene, grunneiere, brukerinteresser mv.
- Vil være en del av vår tilrådning til Miljødirektoratet

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

Foto: Steinar Johansen

Hvilke konsekvenser vil en utvidelse av landskapsvernområdene/nasjonalparken få?

- Kan utvidet uten endring av verneform
- Vernet areal øker, noe som vil gi verneområde(ne) større robusthet
- Forvaltningsmyndigheten vil fortsatt ligge til verneområdestyret
- Ved endring av verneform vil verneforskriften revideres slik at den er tilpasset mal for nasjonalparker
 - Samme verneforskrift for hele området
 - Forbud mot hogst
 - Hvis det ikke blir endring av verneform, men kun utvidelse, vil verneforskriften være tilnærmet den samme som i dag.
 - (Eventuell endring i verneforskrift vil kunne komme som en følge av revidering av verneforskrifter for store verneområder, jf. oppfølging av Stortingsmelding fra 2016 om Friluftsliv)

Bevaring av verdifull natur - nasjonalpark

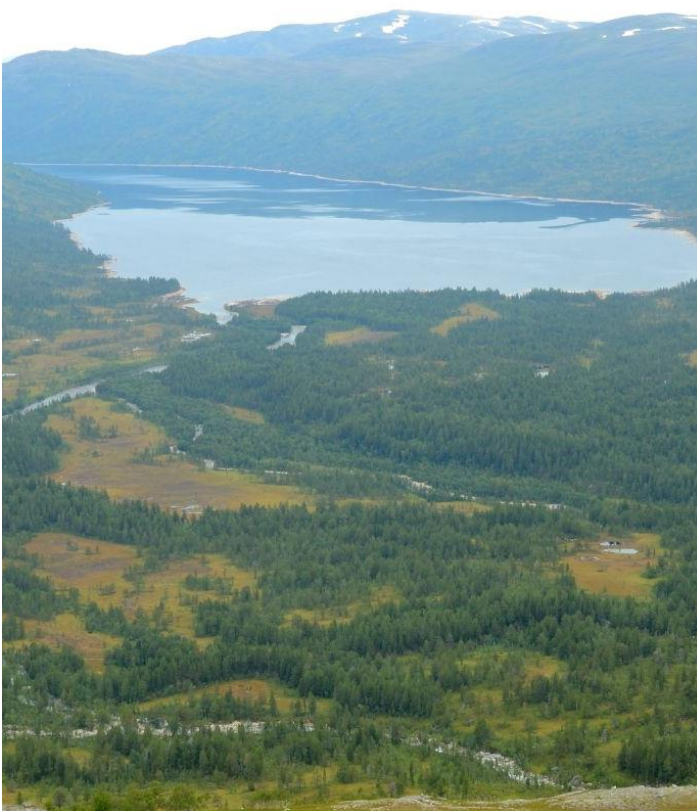

Foto: Hege Sæther Moen

Hvilke konsekvenser vil en innlemmelse av naturreservatene i en nasjonalpark få?

- Kun aktuelt hvis landskapsvernområdet endrer verneform til nasjonalpark
- Vernet areal vil ikke øke, men nasjonalparken blir større
- Forvaltningsmyndigheten vil fortsatt ligge til verneområdestyret
- Samme verneforskrift for hele området gir en mer helhetlig, enklere og mindre byråkratisk forvaltning av området
- Sikrer de naturfaglige kvalitetene i området bedre enn i dag

Bevaring av verdifull natur – prosess i 2024

- Prosess i 2024
 - Arbeidsmøte(r) mellom forvalterne for Trollheimen, SFMR og SFTL
 - Orienterer Trollheimen verneområdestyre
 - Dialogmøter
 - Grunneiere
 - Organisasjoner
 - Reindrift
 - Avklare med berørte kommuner
 - Brev til berørte kommuner med påfølgende møte
 - Møter med kommunene hvis ønskelig
 - Konsultasjoner med reindrift

Bevaring av verdifull natur – prosess i 2024

- Prosess i 2024
 - Samle innspill fra kommunene
 - Kommunene får frist til 1. november 2024
 - Vurdere kunnskapsgrunnlag for en verneprosess og behovet for kunnskapsinnhenting og kartlegging for de områdene der det er lokal aksept.
 - Sende tilrådning til Mdir (frist 31. desember)
 - Starte verneplanprosesser for aktuelle områder hvis det er lokal aksept for bevaring av verdifull natur - nasjonalpark (2025)

Bevaring av verdifull natur – Trollheimen

Foto: